

“1960 Hakları” ile ilgili sıkça sorulan sorular:

1- 1960 haklarına sahip çıkmakla 1960 düzenine dönmek mi amaçlanıyor?

“1960 Anayasası’ndan kaynaklanan haklara sahip çıkma” düşüncesinin önünü kesmek isteyen çevrelerin en fazla kullandığı argüman budur. Toplumun 1963’te yaşananlarla ilgili, endişelerini ve 1960 düzenine dönme isteksizliğini kullanarak bu düşüncenin önünü kesmeye çalışıyorlar.

Gerçekte bu düşünce 1960 düzenine dönmeyi öngörmüyor. Bu düşüncenin temel amacı iki toplumun ortak malı olan Kıbrıs Cumhuriyeti mekanizmasının, yine bu iki toplum tarafından ortak kullanılmasını öngörüyor. 1960 haklarına sahip çıkma düşüncesi; bu mekanizmanın Kıbrıslı Rum liderler tarafından Kıbrıs Türk toplumu aleyhine ve onun toplumsal gelişiminin önünde engel olarak kullanılmasını engellemeyi ve toplumlararası sorunların çözümünde kullanmayı öngörüyor

2- 1977-79 doruk Anlaşmaları ve BM planları bu görüşü nasıl etkiliyor?

İki toplum arasında resmi bağlayıcılığı olan en önemli anlaşma 1960 Anayasasıdır. Buna ek olarak her iki toplumun liderlerinin altına imza koyduğu diğer iki anlaşma da 1977 ve 1979 doruk anlaşmalarıdır. 1977-79 doruk anlaşmaları detaylandırılmış olmasalar bile, olası bir çözümün genel çerçevesini ortaya koymuşlardır. Çözüm; iki bölge, iki toplumlu ve siyasi eşitlik temelinde olacaktır. Zaten taraflar uluslararası kayda geçen söylemlerinde bunun dışında argüman ortaya koyamamaktadırlar. Bundan geri dönüş yoktur. BM kararları, 1960 Anayasası ve 1977-79 doruk anlaşmaları ile çözümün parametreleri ortaya çıkmıştır. 1960 haklarının talep edilmesi veya alınması, tarafların bu çerçevedeki bir anlaşmaya varabilmesi için itici bir güç olacaktır. Geçmişte, Kıbrıs’ın AB üyelik sürecinin Annan Planı’na itici bir güç oluşturduğu gibi!

3- 1975 nüfus mübadelesi bu görüşü nasıl etkiliyor?

1975 nüfus mübadelesi, o günün acil ve sıcak şartlarında yapılmış olmasına rağmen sonradan üzerinde mutabakata varılan ve uluslararası kamuoyunun ve BM’nin de benimsediği iki bölgecilik, iki toplumluluk ve siyasi eşitlik hedefi ile uyumludur. 1960 haklarına Kıbrıslı Türklerin sahip çıkması ile çelişen bir olgu değildir.

4- Mal-mülk meselesi bu görüşle nasıl çözülecek?

Mal-mülk meselesinin çözümü için de 1960 haklarına sahip çıkma yeni bir dinamik oluşturacaktır. Her iki toplumun da bireylerinin kanayan yarası olan bu sorun ya 1960 haklarına sahip çıkma sürecinde yada sahip çıkıldıktan sonra iki toplumun liderleri tarafından ve ilgili tüm tarafların çeşitli yöntem ve katkıları ile veya engelleme çalışmalarına rağmen konjonktürün yaratacağı baskılar neticesinde çözülecektir. Bu sorun, yine Annan Planı içindeki prosedürlere benzer yöntemlerle çözülecektir.

5- Sahip çıkmamız gereken 1960 Anayasası bugünkü KC Anayasası'ndan farklı mı?

1960 Anayasası; bize bunca yıldır söylenen “*Şimdiki anayasa 1960 daki anayasa değildir . Rumlar 13 maddeyi de değiştirdiler başkalarını da*” şeklindeki yalan ve yanıltıcı bilgilere rağmen aslında değiştirilmiş değildir. Bu konuda yapılan birkaç girişim Kıbrıs Yüksek Mahkemesi tarafından reddedilmiş ve Kıbrıslı Türklerin onayı olmadan bu Anayasanın değiştirilemeyeceği mahkeme kararlarında belirtilmiştir. Anayasa değiştirilememiş, ancak Anayasaya ters birçok yasa yapılmıştır. Bu yasalar, ilgili hiç kimse tarafından Anayasa mahkemesine götürülmediği için uygulamaya girmiştir ve halen de uygulanmaktadır. Bu yasalar da kendisi de Anayasaya ters olan “Necessity of Law” yasasına dayandırılarak yapılmıştır.

6- Göçmenler konusu nasıl çözülecek?

Göçmenler sorunu 1960 Anayasasına sahip çıkmakla yaratılacak dinamik neticesinde uluslararası kabul edilen standartlara uygun olarak ve Annan Planı benzeri yöntemlerle çözülecek ve genel kabul edilmiş doğru olan iki bölgelilik, iki toplumluluk ve siyasi eşitlik temelinde çözülecektir.

7- 1960 haklarına sahip çıkmak Kıbrıs Türk toplumunun bunca yıllık mücadelesini sıfırlamaz mı?

Kıbrıs Türk toplumunun bunca yıllık mücadelesi “Taksim” veya “iki ayrı devlet” olarak algılanıyorsa, evet bu mücadele sıfırlanacaktır. Ancak bu mücadele “iki toplumlu iki bölge siyasi eşit bir taraf” olarak ve Kıbrısta can ve mal güvenliğine sahip AB üyesi bir ülkede refah, demokrasi ve huzur içinde yaşamak olarak algılanıyorsa, bu mücadele sıfırlanmak bir yana başarıya ulaştırılacaktır.

8- 1960 haklarına sahip çıkarsak KKTC' den vazgeçecek miyiz?

Bu sorunun cevabı, KKTC'yi nasıl algıladığımıza bağlıdır. “*KKTC bağımsızdır, egemendir ve biz bunu yaşatıp yücelteceğiz ve ayrı bir devlet olarak tanıtacağız, Dünya ile bu şekilde bütünleşeceğiz*” diyorsak bu mümkün değildir. TC Başbakanı Erdoğan ve KKTC Cumhurbaşkanı Talat AİHM için “*kararları, bizim ulusal yasalarımızın üzerindedir*” demektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de KKTC' yi, “*Türkiye'nin Bölgesel Alt Yönetim*” olarak tanımlamaktadır. Avrupa Birliği ise, KKTC topraklarını “*AB üyesi olan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin etkin ve fiili kontrolünde olmayan, AB mevzuatının askıya alındığı, Kıbrıs Cumhuriyeti'ne ait bölgeler*” olarak tanımlamaktadır ve Kıbrıs Türk toplumu ile tüm ilişkilerini bu temelde yürütmektedir.

KKTC'nin bir başka yönü daha vardır. KKTC aynı zamanda Kıbrıslı Türklerin toplum olarak birlikte yaşayabilmek için ihtiyaç duydukları bir mekanizmadır. Toplum hayatının yaşamsal öneme sahip bazı günlük işlerinin devam edebilmesi ve Kıbrıs Türk toplumunun yaşamlarını daha da zorlaştırmamak için, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin parça devletlerinden biri haline gelene kadar bu yapıya ihtiyaç vardır.